

การศึกษานวัตกรรมและการส่งเสริมการจำหน่ายกาแฟในประเทศไทย

นางสาวอุบลทิพย์ สุพรรณานนท์

006674

ศูนย์วิทยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคตามหลักสูตรปริญญาพาณิชยศาสตร์มหาบัณฑิต

แผนกวิชาพาณิชยศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๖๐

A STUDY OF PRODUCTION AND SALES PROMOTION OF CLOVE IN THAILAND

Miss Uboltip Supannanond

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Commerce

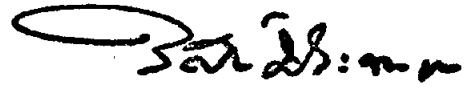
Department of Commerce

Graduate School

Chulalongkorn University

1977

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....
(ศาสตราจารย์ ดร. วิศิษฐ์ ประจวบเหมาะ)

คณบดี

คณะกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์

.... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ เกอวัลย์ นันทากิวัฒน์)

.... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุตพันธ์ วัชรประทีป)

.... กรรมการ
(คุณสถาปัตยกรรม ปรिता)

.... กรรมการ
(อาจารย์ อัจฉรา จันทร์ฉาย)

อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย : อาจารย์ อัจฉรา จันทร์ฉาย

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์เรื่อง การศึกษาการผลิตและการส่งเสริมการจำหน่ายกานพลูในประเทศไทย
โดย นางสาว อุษลทิพย์ สุพรรณานนท์
แผนกวิชา พาณิชยศาสตร์

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาการผลิตและการส่งเสริมการจำหน่ายกานพลูในประเทศไทย
 ชื่อ นางสาวอุบลทิพย์ สุพรรณจันทน์ แผนกวิชาพาณิชยศาสตร์
 ปีการศึกษา ๒๕๑๔

บทคัดย่อ

กานพลูเป็นไม้เมืองร้อนประเภทเครื่องเทศ ซึ่งสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้มากมายในอุตสาหกรรมเภสัชกรรม อุตสาหกรรมเครื่องหอม หรือเป็นเครื่องเทศช่วยในการปรุงรสและกลิ่นในอาหาร ฯลฯ กานพลูเป็นพืชที่ปลูกได้ไม่ยากนักและกอกานพลูเป็นสินค้าที่ต้องการของตลาดโลกทั่วไป ซึ่งในแถบทวีปเอเชียมีประเทศอินโดนีเซียเป็นตลาดสำคัญ ประเทศอินโดนีเซียมีการนำเข้ากานพลูโดยเฉลี่ยประมาณ ๓,๖๐๐ ตันต่อปี หรือคิดเป็นมูลค่าประมาณ ๒๒๐ ล้านบาท ทั้ง ๆ ที่สามารถผลิตกานพลูได้เองเป็นจำนวนมากที่สุดในเอเชีย เนื่องจากมีปริมาณการบริโภคสูงโดยเฉพาะการนำไปใช้เป็นส่วนประกอบในการผลิตบุหรี่ยี่เรียกว่า "กรากเต็ก" ซึ่งได้รับความนิยมอย่างกว้างขวางในประเทศ และมีการส่งออกสู่ตลาดต่างประเทศด้วย แต่สำหรับประเทศไทยในปัจจุบันกานพลูยังไม่เป็นที่แพร่หลายนัก การผลิตยังมีอยู่น้อยมากซึ่งผลผลิตมีประมาณ ๑.๗% ของการนำเข้าเท่านั้น และไม่ได้ผลิตโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการจำหน่ายโดยตรง จึงต้องสั่งซื้อกานพลูจากต่างประเทศเพื่อสนองความต้องการภายในประเทศ ใน พ.ศ.๒๕๑๔ มีการนำเข้าประมาณ ๓๑ ตัน คิดเป็นมูลค่าประมาณ ๒,๕๔๖,๐๐๐ บาท ซึ่งนับว่าเป็นมูลค่าสูงสำหรับสินค้าประเภทเครื่องเทศ และราคาในท้องตลาดก็สูงขึ้นกว่าราคาในปีก่อน ๆ จากราคาขายในประเทศตั้งแต่ประมาณกิโลกรัมละ ๓๐-๔๐ บาท เมื่อสิบกว่าปีที่แล้วมาเป็นประมาณกิโลกรัมละ ๑๔๐-๒๐๐ บาทในปัจจุบัน และมีแนวโน้มว่าจะสูงขึ้นอีกในอนาคต เนื่องจากความต้องการในการบริโภคมีมาก แต่การนำเข้าและผลผลิตมีไม่พอกับความต้องการในประเทศ ทั้งผลผลิตในตลาดโลกก็ไม่เพียงพอับความต้องการที่เพิ่มขึ้นด้วย

ในประเทศไทยบางจังหวัดแถบภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้มีพื้นที่และสภาพภูมิอากาศเหมาะสมแก่การปลูกกานพลูได้ดี ซึ่งเท่าที่เคยทำการวิเคราะห์ที่ศูนย์พัฒนาป่าไม้เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้ง จังหวัดอุทัยธานี

การให้น้ำมันของกานพลูที่ผลิตเองนี้ ปรากฏว่ามีคุณภาพดีได้มาตรฐานคือประมาณ ๑๕-๒๐% ปัจจุบันปริมาณการใช้ประโยชน์จากกานพลูภายในประเทศมีอยู่มากพอสมควร ค่าใช้จ่ายในการลงทุนปลูกกานพลูก็ค่อนข้างต่ำมาก ชาวสวนเริ่มให้ความสนใจต่อการลงทุนปลูกกานพลู มีการเพาะต้นกล้าออกขายและปลูกกานพลูแซมลงในที่ว่างของสวน ทั้งยังมีพ่อค้าซึ่งดูหาที่ของตลาดอยู่นั้น บางรายกำลังเตรียมการลงทุนปลูกอย่างจริงจังด้วย การขยายการผลิตจะช่วยสนองความต้องการในส่วนที่ขาดแคลนสินค้าในตลาดซึ่งปัจจุบันตลาดมีลักษณะกึ่งผูกขาดโดยผู้นำเข้า ดังนั้นจึงควรพัฒนาการผลิตและการใช้ประโยชน์จากกานพลูให้กว้างขวางขึ้น เพื่อลดการนำเข้าลงจนกระทั่งทดแทนการนำเข้า และอาจจะขยายต่อไปยังตลาดต่างประเทศในอนาคตด้วย

การศึกษาเกี่ยวกับการผลิตและการส่งเสริมการจำหน่ายกานพลูในประเทศไทยนี้กระทำโดยรวบรวมข้อมูลจากเอกสารทางการ เกษตรและเอกสารอื่น ๆ จากการสัมภาษณ์เกษตรกรผู้ปลูกกานพลูรายใหญ่ ผู้นำเข้าทั้ง ๗ ราย และผู้รับกานพลูไปจำหน่ายบางรายและจากการสังเกตการณ์ระหว่างทำการสำรวจภาคสนาม ซึ่งการศึกษานี้เป็นการศึกษาขั้นเริ่มแรกเพื่อเป็นแนวทางสำหรับการศึกษาในรายละเอียดในขั้นต่อไป เนื่องจากกานพลูยังไม่แพร่หลายการผลิตยังอยู่ในระยะเริ่มแรก ยังไม่มีการรวบรวมข้อเท็จจริง ตัวเลขสถิติ หรือการทดลองต่าง ๆ มากพอที่จะศึกษาให้ละเอียดได้ในขณะนี้

ผลจากการศึกษาปรากฏว่า การผลิตเองภายในประเทศจะให้ผลดีกว่าการนำเข้าในปัจจุบัน แต่จะต้องมีการส่งเสริมการผลิตให้เพียงพอแก่ความต้องการภายในประเทศ แล้วจึงขยายการผลิตให้มากขึ้นพร้อมทั้งพัฒนาให้มีการใช้ประโยชน์จากกานพลูกว้างขวางขึ้น เพื่อเป็นการส่งเสริมอาชีพและเป็นแนวทางการส่งออกในอนาคต อันจะเป็นการรักษาคุลยการค้าและการชำระเงินระหว่างประเทศ และยังเป็นการประหยัดเงินตราต่างประเทศโดยการลดการนำเข้าด้วย อย่างไรก็ตามเมื่อตลาดขยายกว้างขวางออกไป ย่อมจะเกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา เช่นปัญหาทางการผลิต การจำหน่าย การควบคุมราคาและคุณภาพ เป็นต้น ดังนั้นจึงควรใช้วิธีการจัดตั้งสหกรณ์เพื่อทำหน้าที่แก้ปัญหาและจัดวางมาตรการควบคุมและวางแผนการตลาดให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งรัฐบาลสามารถสนับสนุนโดยให้ความช่วยเหลือแนะนำเกี่ยวกับเทคนิคการผลิต

อาจจะให้ความช่วยเหลือในด้านการลงทุนระยะเริ่มแรก ออกกฎหมายกำหนดมาตรฐานคุณภาพ
ควบคุมราคา และในอนาคตเมื่อตลาดมีความมั่นคงพอก็ให้ความช่วยเหลือเกี่ยวกับการส่งออก
ด้วย ซึ่งจะช่วยให้สามารถพัฒนาการผลิตให้เป็นพืชเศรษฐกิจของประเทศได้ในที่สุด

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Title A Study of Production and Sales Promotion of Clove in Thailand.

Name Miss Uboltip Supannanond

Academic Year 1977

Department Commerce

ABSTRACT

Clove is a tropical plant that has many advantages in pharmaceutical industry, perfume and soap industry, food flavouring and so forth. It is not difficult to grow the plant and its production is widely needed in the world market. Indonesia is the most important market in Asia. She presently imports about thirty-six hundred tons or six hundred and twenty-million bahts in value per year. Mostly she needs it for flavouring her cigarette product called "Kretek" that is very popular to her people and now in some other countries too. In Thailand, clove is not so commonly known to the present generation. It is a scarce plantation of clove the production of which is only 1.7 per cent of the total import, so our yearly demand for clove can be met only by imports of the plant. In 1976, the import value is 2,946,000 bahts, or about 31 tons, which are rather high for spices. The market price soars from thirty-fourty bahts per kilogram in the past twenty years to a hundred and eighty-two hundred bahts per kilogram at present. The trend will be higher in the future because of high consumption and at the same time insufficient supply in both local and the world markets.

Some provinces along the eastern coast and in the southern part of the country have a climate and soil suitable for growing the said plant of high quality. For quality analysis, the oil yield from the local clove is in the satisfactory range with the standard yield of 15-20%. The agriculturists find that it takes rather small capital to invest in clove plantation. They have just taken interest in growing clove in the space of their plantation and also earn some money from

3

selling seedlings. Some merchants who are anticipating the clove market, have made preparation to invest on clove planting seriously. This increase of clove production will help satisfy the need in the unfilled part of the clove market which is now oligopolized by the importers. The production and uses of clove should be developed in order to decrease and ultimately replace the importation, and also to create markets for exportation in the future.

The study of production and sales promotion of clove in Thailand has been done by gathering information from the agricultural and other related documents, by interviewing some large clove growers, all seven importers and some dealers, and by observation during the field trips. The research is a preliminary one because clove is still rarely known and its production is in the early stage so there are not enough information and data available for a more rigorous study.

The paper indicates that the local production yields more benefits than the present importation. The production should be increased to meet the local demand and further consumption conducive to its market expansion at home and abroad in the future. This will result a better position of our trade balance and then secure our foreign currency. However, when the market is enlarged, there will be some problems in production, distribution, price and quality control. The setting-up of cooperatives for clove business will be able to solve the problems and create an efficient clove market. In this connection the government can also extend their advices about techniques of production, credits at the beginning period of investment, set a decree of price and quality control, and finally promote the probable export of the surplus. Then clove may be developed as one of our stable commodities.

กิติกรรมประกาศ

ในการเรียบเรียงวิทยานิพนธ์นี้ ผู้เขียนขอขอบคุณคุณศุภชาติย์ ปรีชา เจ้าหน้าที่ฝ่ายประชาสัมพันธ์ หน่วยปฏิบัติการฝนหลวงและบรรณาธิการผู้อำนวยการนิตยสาร "ต้นไม้ใบหญ้า" ที่กรุณาให้ความรู้เกี่ยวกับงานพลูและระยะเวลาในการสำรวจภาคสนามที่จังหวัดบุรีรัมย์กับผู้เขียน ทำให้การรวบรวมข้อมูลเป็นไปได้สะดวกยิ่งขึ้น ผู้เขียนขอขอบคุณอาจารย์อัจฉรา จันทร์ฉาย อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย พร้อมทั้งคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ทุกท่านที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและตรวจแก้ข้อบกพร่องต่าง ๆ ทำให้การเรียบเรียงวิทยานิพนธ์นี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และผู้ที่ผู้เขียนจะลืมขอบคุณเสียมิได้คือ คุณเชื้อม รัตนราช และกสิกรชาวหลังสวนซึ่งได้ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีระหว่างที่ผู้เขียนทำการสำรวจภาคสนาม ทำให้สามารถรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ได้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ อาจารย์จรูญ เพ็ชรพลาย คุณพนิดา กาญจนภี กองวิจัยพืชสมุนไพรกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ ยังได้ให้ความรู้และข้อมูลบางประการอันเป็นประโยชน์ต่อผู้เขียน และได้กรุณาทำการวิเคราะห์เปอร์เซ็นต์น้ำมันงานพลูเปรียบเทียบกับงานพลูไทยกับต่างประเทศซึ่งได้แสดงผลการวิเคราะห์ไว้ในบทที่ ๔ ผู้เขียนจึงขอขอบคุณไว้ในโอกาสนี้ด้วย และพร้อมกันนี้ขอขอบคุณคุณไอคิท อาลวี (Mr. Aidit Alwi) ทูตพาณิชย์ประจำสถานเอกอัครราชทูตอินโดนีเซียในไทย ผู้นำเข้า และทุกท่านที่ไม่ได้กล่าวนามไว้ในที่นี้ ซึ่งได้กรุณาให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์และช่วยให้การเรียบเรียงวิทยานิพนธ์นี้สำเร็จสมบูรณ์ลงได้ด้วยดี

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	จ
รายการตารางและแผนภาพประกอบ	ฉ
บทที่ ๑ บทนำ	๑
ลักษณะของปัญหา	๑
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	๒
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	๒
ขอบเขตในการวิจัย	๓
วิธีการศึกษาค้นคว้า	๔
บทที่ ๒ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกานพลู	๕
ลักษณะโดยทั่วไป	๕
ประวัติความเป็นมา	๕
การใช้ประโยชน์จากกานพลู	๘
บทที่ ๓ การผลิตและการค้ากานพลูในต่างประเทศ	๑๑
การเพาะปลูกโดยทั่วไป	๑๑
การผลิตและการค้ากานพลูในประเทศแทนซาเนีย	๑๓
กานพลูในประเทศอินโดนีเซีย	๒๗
กานพลูในประเทศสหพันธรัฐมาเลเซีย	๓๐
กานพลูในประเทศศรีลังกา	๓๕

บทที่ ๔	การผลิตกานพลูในประเทศไทย	๓๗
	แหล่งผลิตในประเทศไทย	๓๗
	ก. อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร	๓๗
	ข. จังหวัดจันทบุรี	๔๒
	- สวนทดลองสมุนไพโร	๔๒
	- สถานีทดลองพืชสวนพร้าว	๔๕
บทที่ ๕	การนำเข้ากานพลู	๕๐
	ผู้นำเข้าและการนำเข้า	๕๐
	การจำหน่ายและการใช้ประโยชน์จากการนำเข้า	๕๔
บทที่ ๖	การเปรียบเทียบการนำเข้าและการผลิตภายในประเทศ	๕๖
	การนำเข้า	๕๖
	การผลิตภายในประเทศ	๕๗
	การเปรียบเทียบ	๖๑
บทที่ ๗	สรุปและขอเสนอแนะ	๖๔
	ลักษณะของตลาด	๖๔
	ปัญหาเกี่ยวกับการตลาด	๖๕
	ขอเสนอแนะ	๖๗
บรรณานุกรม	.....	๗๓
ภาคผนวก	.....	๗๖
ประวัติการศึกษา	.....	๘๓

รายการตารางและแผนภาพประกอบ

ตารางที่	หน้า
๑ ปริมาณผลผลิตที่ได้รับในแต่ละปีแสดงให้เห็นวัฏจักรในการให้ผลผลิต	๑๗
๒ ความแตกต่างของเปอร์เซ็นต์น้ำมันที่กลั่นได้จากงานพลูซึ่งทำให้แห้งโดยวิธีต่างกัน	๒๑
๓ ปริมาณสินค้าที่ได้รับอนุญาตให้ส่งออกเพิ่มขึ้นหลังจากออกขบหมัญญิติ ๑๙๒๙	๒๔
๔ การเปรียบเทียบระดับราคาเมื่อก่อนและหลังการใช้ขบหมัญญิติ ๑๙๒๙	๒๕
๕ ปริมาณการนำเข้าของงานพลูในอินโดนีเซีย ค.ศ. ๑๙๓๐-๑๙๓๖	๒๘
๖ น้ำหนักของงานพลูที่ลดลงหลังจากตากแห้งแล้ว	๓๓
๗ เปรียบเทียบเปอร์เซ็นต์ของน้ำมันจากงานพลูของประเทศไทยและมาดากัสกา	๔๓
๘ ปริมาณและมูลค่าการนำเข้าระหว่างกรกฎาคม ๒๕๑๖ - ธันวาคม ๒๕๑๙	๕๒
๙ ปริมาณและมูลค่าในการนำเข้าของผู้นำเข้าแต่ละรายระหว่าง มกราคม - พฤศจิกายน ๒๕๑๙	๕๓
๑๐ การประมาณผลกำไร (ขาดทุน) ต่อไร่โดยเฉลี่ย	๖๐
แผนภาพ แสดงกลุ่มคน ๖ กลุ่มที่เลือกพิจารณาในการส่งเสริมการผลิต ...	๖๙